

35. rész

Mottó:

„Amelyik nemzet a múltját nem ismeri, az a jelenét sem érti, s a jövőjét meg nem teremtheti!”

Öt perc történelem fiataloknak és minden érdeklődőnek

Magyar sors – magyar történelem

Európának szüksége van Magyarországra... amely soha nem hagyta magát legyőzni

**„Nemzeti nagylétünk nagy temetője,
Mohács!”**

Vészterhes évek

Gyakran emlegetjük Kisfaludy Károly *Mohács* című, örök érvénnyel bíró versének a címben megfogalmazott sorát, ami történelmünk négy legnagyobb fordulatának egyike. A teljesség kedvéért idézzük ide a költemény első sorait:

*„Hősvértől pirosult gyásztér, sóhajtvá köszöntlek,
Nemzeti nagylétünk nagy temetője, Mohács!
Hollószárnyaival lebegett a zordon Enyészet,
S pusztító erejét rád viharozta dühe,
S vak diadalma jelét robogó villámival itten
Honni vitéz seregünk holttetemikre süté.”*

Hogy melyek voltak történelmünk nagy fordulatai, melyek népünk létének, felemelkedésének, illetve pusztulásának egy-egy nagy csatájához kötődnek? Az első a *907. évben zajló pozsonyi csata*, ami Árpád népe kárpát-medencei letelepedésének, a magyarok honvisszafoglalásának diadala volt. A második az *1241/1242. évi mongoljárás*, ami bár nagy veszteségekkel járt, de a második honalapítónak, IV. Bélának köszönhetően egy erős Magyar Királyság alapjai teremtődtek újjá. A harmadik az *1526. évi mohácsi csata*, ami az előző kettőhöz hasonlóan népünk kiirtását célozta. Mohács már nemzeti létünk megroppanását eredményezte, hiszen a Magyar Királyság három részre szakadt. A negyedik az *1914-1918 közötti Nagy Háború*, ami az 1920-ban megkötött diktátumhoz, Trianonhoz vezetett. Ezt a magyarság a mai napig nem heverte ki. Ám térjünk vissza a 16. századba.

V. Károly német-római császár harci öltözetben és birodalma Európában, Amerikában, Afrikában és Ázsiában

A Habsburg Birodalom *V. Károly* idején – aki az európai területek mellett a hatalmas spanyol gyarmatbirodalmat is uralta – érte el legnagyobb kiterjedését. Innen ered a mondás, hogy „*Károly birodalmában soha nem nyugszik le a Nap*”. A Habsburgok hatalmától leginkább Franciaország rettent meg, hiszen Ausztria és Spanyolország gyűrűbe fogta *I. Ferenc (1515-1547)*, a „legkeresztényibb” francia király országát. A franciák Észak-Itália irányába próbálták áttörni a gyűrűt, amely területek azonban a Német-római Birodalomhoz tartoztak. Az itáliai háborúk kiemelkedő csatája *1525-ben Paviánál* zajlott le, ahol a franciák vereséget szenvedtek. 1526-ban, Mohács évében jött létre a *cognaci liga*, amelyben a franciákkal szövetségre lépett *Velence, Milánó, Firenze, a Pápai Állam*, s ami nagyon visszatetsző, a szövetséghez felsorakozott az *Oszmán Birodalom*. Történt mindez akkor, amikor az Európát védő Magyarország éppen a török ellen a végóráit élte.

Európa nagyhatalmú vezetői embert, Istent nem ismerve, mindent pusztítottak, ami nem az ő érdekeiket szolgálta. Nem túlzás, hogy Istent sem ismertek, mert maga VII. Kelemen pápa, aki – bár törvényes házasságon kívül történt –, egy Medici apától származott. A pápa a törökkel is szövetségre lépett, miközben zsoldosok ezreit fizette Magyarország megsegítésére. A keresztény V. Károly császár zsoldosai pedig 1527. május 6-án vandál módon feldúlták Rómát (*Sacco di Roma*). Többek között lemészárolták a svájci gárdistákat és fél évre magát a pápát is fogságba vetették. A reformáció eközben viharos gyorsasággal terjedt Európa északi területein, többek között Angliában, Németalföldön, Észak-Németországban, a skandináv államokban. Svédország pedig teljes egészében lutheránus országgá vált. Úgy nézett ki, mintha Európa királyai, fejedelmei és az őket támogató nemesség saját országaik önfelszámolásába kezdtek volna.

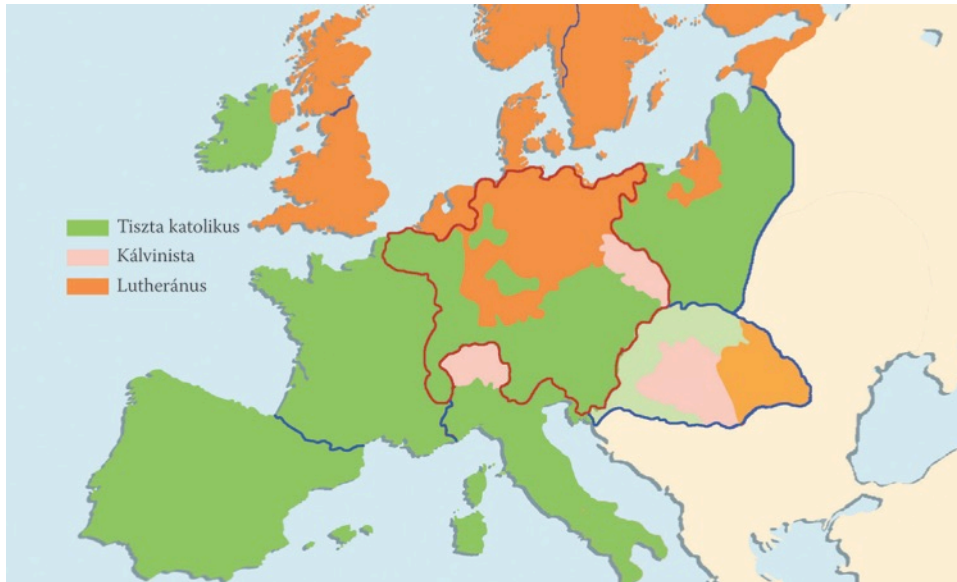
I. Ferenc francia király és VII. Kelemen pápa képe

Páviai csata 1525-ben és Augsburg városa 1550-ben

A történések igazolására elég, ha megemlíjtjük az 1555-ben megszületett *augzburgi vallásbéke* határozatait. Az Augsburgban megtartott birodalmi gyűlésen a lutheránus vallást egyenjogúvá tették a római katolikus vallással. Ezt

követően a fejedelmek szabadon választhattak a lutheránus (evangélikus) és a római katolikus vallás között. Az elv lényegét a „*cuius regio, eius religio*” azaz „*akié a föld, azé a vallás*” mondat fogalmazta meg. Konkrétan! A birtokos, ha áttért a másik vallásra, azt a birtokán élőknek is követniük kellett. Azt azonban meg kell jegyezni, hogy a vallásbéke más felekezetek követőinek, így például a reformátusoknak vagy az ortodoxoknak nem jelentett sérthetlenséget.

A protestáns vallások terjedése a 16. századi Európában

Magyarország észak felől sem érezhette magát biztonságban. *Lengyelország* és a *Német Lovagrend* között kirobbant egy újabb háború. Ez azért jelentett gondot, mert II. Lajos király maga is a lengyel Jagelló családból származott, a Német Lovagrend nagymestere – Brandenburgi Albrecht – pedig szintén rokona volt a magyar királynak. (Emlékezzünk arra, hogy II. Lajos Báthori István helyett fő tanácsadójának Brandenburgi Györgyöt nevezte ki.)

Nagy Szulejmán hadat üzen Európának

A 15. század második fele, illetve a 16. század első fele kivételes történelmi személyiségek, művészóriások, tudósok, vallási ellentétek korszaka volt. Meg kell említenünk egy nem európai, de Európa történelmére, s többek között a magyar nép sorsára maradandó hatást gyakorló személyiséget, *Nagy Szulejmán (1520-1566)* szultánt. Elődjével, Szelim szultánnal ellentétben Szulejmán az *európai területekre* vetette ki hálóját. Igaz, már elődei is alaposan kivették részüket az Oszmán Birodalom világhódító törekvéseiből, de Európában a szulejmáni hódításokkal jutott tetőpontjára a törökök birodalmi törekvése. (Annak a történelmi állításnak, hogy Szulejmán a Nyugat felé történő szabad átvonulás fejében békét és jutalmat ígért, van alapja. Ezt a keresztény Magyarország nem fogadta el.)

Nagy Szulejmán történelmi pályafutásának áttekintéséhez érdemes megemlíteni annak a naptári napnak a „szerepét”, ami lehet, hogy mindössze csupán érdekesség. A tények ismeretében azonban nem minden ok nélkül szoktuk *augusztus 29-ét a szultán szerencsenapjaként* emlegetni.

Szulejmán trónra lépése utáni első jelentős hódítása 1521. augusztus 29-ike, amikor *Nándorfehérvár*, Magyarország kulcsa, Hunyadi hőstette után 65 év elteltével török kézre. Ezt követte *Szabács*, *Zimony*, *Pétervárad*, *Szendrő* török kézre kerülése. Napra pontosan öt évvel később, 1526. augusztus 29-én zajlott le a magyar történelem egyik letragikusabb eseménye, a *mohácsi csata*. Az ország ezt követően két részre szakadt. Tizenöt év elteltével, 1541. augusztus 29-én foglalta el Szulejmán *Buda* várát, aminek eredményeképpen Magyarország három részre szakadt. Nagy Szulejmán halála után sem szakadt meg a folyamat.

A jeles nap egy-egy kiemelt hódítással kapcsolatban továbbra is megemlítendő. Hiszen 1602. augusztus 29-én került török kézre Magyarország történelmi fővárosa, *Székesfehérvár*. Ne menjünk el szó nélkül 1660. augusztus 29-e mellett sem, amikor Erdély kulcsa, *Várad* esett el. A szerencsenap azonban a vége felé közeledett. 1686. augusztus 29-én, napra pontosan 145 év elteltével Buda török kézre kerülése után kezdődött el *Buda* visszavételének ostroma. Igaz, az ostrom csak *1686. szeptember 2-án* járt sikerrel, amikor a főváros újra a magyaroké lett.

Mohács – 1526. augusztus 29.

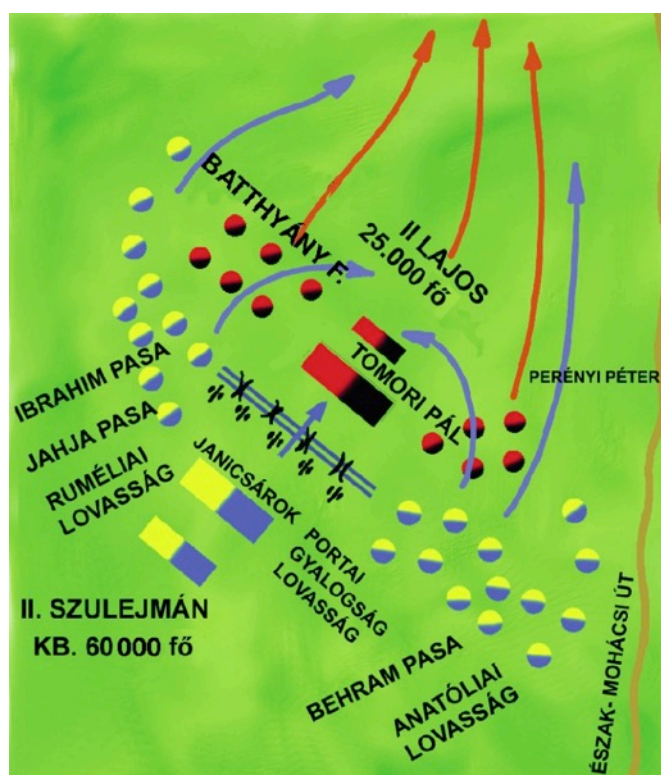
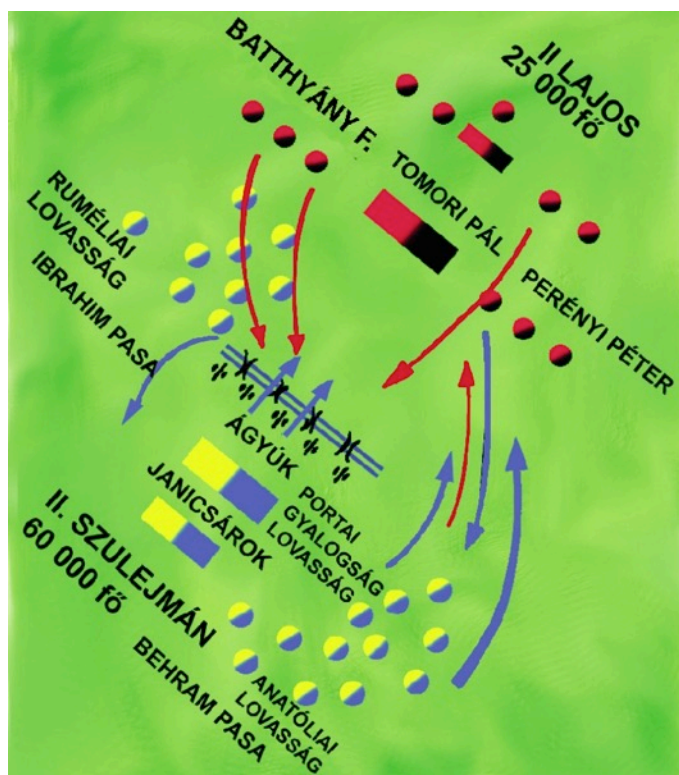
Nagy Szulejmán *60.000 fős* sereggel – a számok tekintetében mai napig eltérő adatok szerepelnek – vonult fel a Duna mentén, Mohácstól mintegy 8 km-re elterülő síkra (Sátorhelyre). A török haderő közel fele a kiszolgáló, nem harcoló egységekből állt. Jóllehet, ezek közé sorolták a tüzérséget is, akiket a harcoló egységek közé kell sorolni. A magyar haderő összesen talán a 27.000 főt érte el. II. Lajos seregében a délvidéki szerb, horvát nemzetiségűek mellett részben német, bajor, cseh, lengyel, spanyol zsoldos katonák vonultak fel.

A magyar táborban vita bontakozott ki arról, hogy vállalják-e az adott erőviszonyok mellett az ütközetet, vagy késleltessék az összecsapást. Az egyik terv a Buda felé tartó visszavonulást vetette fel. Lényege, hogy bevárják az *Erdélyből* érkező Szapolyai János vezette és az akkor még *Zágrábnál* vonuló, Frangepán Kristóf irányította hadakat. *Csehországból* is útnak indultak segélycsapatok.

A magyar sereg fővezére a király mellett Tomori Pál, kalocsai érsek volt

Tomori Pál és Szapolyai György döntöttek úgy, hogy vegyék fel a harcot, ne várakozzanak, főleg ne vonuljanak vissza. Hiszen a török sereg még fel sem állt, így nagyobb zavart lehetett volna okozni a soraikban. A magyar sereg 1526. augusztus 29-én hajnalban fejlődött fel a csatatérre. A jobbszárnyon *Batthyány Ferenc* irányította a 6000 lovasát, a balszárnyon pedig *Perényi Péter* 3000 lovassal várta, hogy támadásba lendülhessen. Középen pedig a mintegy 12.000 fős zsoldosereg helyezkedett el *Tomori Pál* vezetésével. A királyi testőrséget 1000 nehézlovas alkotta, őket kétoldról gyalogosok és könnyűlovasok védték. Tudni kell, hogy a török hadsereg korszerű fegyverekkel volt felszerelve. A janicsárok nagy része már puskát is használt, az ágyúk száma pedig több, mint négyszerese volt, mint amennyivel a magyarok rendelkeztek.

A mohácsi csata első és második szakasza

A magyar jobbszárny megindította a támadást, s egy elsöprő lovasrohammal megfutamtították a még tábornok építő ruméliai hadtestet. Sajnos, s ez súlyos hadvezetési hiányosságra mutat rá, a balszárny állva maradt. Hiszen velük szemben még nem is fejlődött fel az ellenség. A közepén álló főszereg viszont megindult, de lassabban haladt, mint a jobbszárny. Közben a Batthyány vezette lovasroham kifulladt, illetve azt gondolhatták, hogy győzelmet arattak. (Óhatatlanul eszünkbe jut a muhi csata első napi rohama, amikor Csák Ugrin és Kálmán herceg lovasai elsöpörték a felsorakozó mongol előhadat. A magyar hadvezetők büszke tudattal visszavonultak és nyugovóra tértek. A többit tudjuk.) Tomori sajnos későn vette észre a hadvezetésből eredő aránytalan támadást, s próbálta a visszavonuló, sőt az ellentámadó janicsárok sortüzétől inkább menekülő futókat megállítani. Tomori Pál, a magyar sereg fővezére ebben az összetűzésben kapott halálos sebet. (A szultán a csata után megkerestette Tomori holttestét, fejét a sátra előtt karóra tűzette – a kor szokása szerint –, jelezvén a győzelmet.)

A mohácsi csata ábrázolása egy 16. századi török miniatúrán

A csatában elesett a *király*, 7 *püspök*, 28 *főúr*, 500 *nemesúr* és több, mint 14.000 *katona*. A török kegyetlenségét a csata után a 3000 *levágott fej* jelezte, amiket három nagy *gúlába* raktak Szulejmán parancsára. (Arról a Szulejmánról van szó, akinek Szigetvár határában 1994-ben emlékparkot avattak a megbékélés jegyében, s akit Zrínyivel egyenlő mértékben „becsben őriznek” magyar földön. Ennek a Magyarországot rabigába döntő, a mongol inváziónál nagyságrenddel több halálos magyar áldozatot követelő szultánnak a tetteiről hosszú, „pozitív” kicsengésű filmsorozat látható az egyik magyar tévé csatornán.)

Jagelló II. Lajos halála

A tragikus csata és következményei között meg kell említeni egy olyan eseményt, amit a Habsburg-érdekeket szolgáló történetírásunk fekete lapjai közé kell sorolnunk. Nevezetesen II. Lajos holttestének megtalálása. A hivatalos álláspont ezt a fontos epizódot úgy tárgyalja, hogy a király menekülve a csatatérről a megáradt Csele-patak mocsarába fulladt. (Ezt a helyet ma Mohács határában, ami a csatatértől több mint tíz km-re fekszik, egy emlékmű jelzi.)

Székely Bertalan: II. Lajos holttestének megtalálása. A király síremléke Mohács határában

Kérdések sora vetődik fel. Hogyan lehetett egy király egyedül? Hiszen ezer fős testőrség védte a királyt. Hogyan lehetett, hogy a páncélba öltözött királyt teljesen ruhátlanul találták meg egy frissen hantolt sírban? Ezt Sárffy Ferenc győri várkapitány, a sírt elsőként fellelő szemtanú írta le. Nem szaporítva a krimi világába vezető egyéb jelentéseket, feltételezhető, hogy II. Lajos tetemét nem úgy találták meg, ahogy azt a magyarság tudatába bevésődött Székely Bertalan festmény ábrázolja. Am tekintsünk el a korabeli, egymásnak ellentmondó „pártoskodó” szemtanúk leírásaitól. A Csele-patakba fulladás történetét a modern kutatás eszközeit felvonultató, korunk e témát kutató történészei szintén elutasítják. Fodor Pál és Pap Norbert professzorok egy új, a multidiszciplináris /sokféle tudomány összeolvadása/ módszer alkalmazásával azt jelzik, hogy a jövőben még érdekes felfedezések látnak majd napvilágot e témakörben.

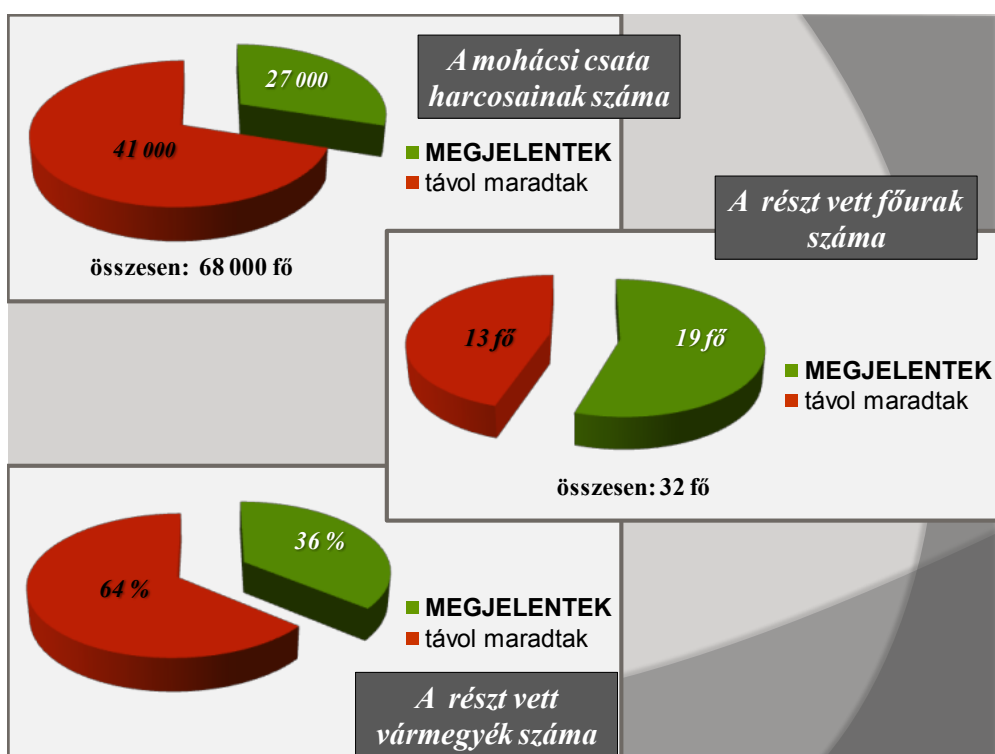
Magyarország széthullása a 16. században

Az Oszmán Birodalom legnagyobb alakja Nagy Szulejmán volt, aki 1520-1566 között Európát akarta meghódítani. *Magyarország a védőpajzs* azonban minden esetben útját állta. Vitathatatlan, hogy ez óriási károkat, mérhetetlen szenvedést okozott népünknek, de nem tehattünk mást. A 16-17. században a törökök által elkövetett népirtás, országrombolás egyenes úton vezetett az 1920-ban ránk erőltetett Trianonhoz. Nyugat-Európa nem először és nem is utoljára, „megköszönte” a magyarságnak a védőpajzs szerepét. A történelem „üzenete”, hogy a 16. század magyar vezető rétegének politikai szerepvállalása mellett ne menjünk el szó nélkül. Amikor veszélyben a haza, akkor az egyén is veszélyben érzi magát, családját, vagyonát, birtokait, egyéb tulajdonát. Ez meghatározza a szerepvállalását is. A 16. századi Magyarországon is lehetett választani. Volt, aki élete árán is a *magyar ügyet szolgálta*, ha úgy tetszik, folytatta az Árpádok ősi

magyar politikáját. Volt, aki a *Habsburgokban látta a megoldást* mind a haza, mind a saját élete jobbra fordulását illetően. Ám voltak olyanok is, akik nem utasították vissza a *török segítő kezét*. Ez csak úgy fogadható el, ha megértjük a kor politikai viszonyait. Sokszor a török „hasznosabb” szövetségesnek bizonyult, mint Bécs vagy Velence.

Mindezek ismeretében ne mentsük fel a korabeli Magyar Királyság nemességének – bátran állítható – nemtelen szerepét. (Illik Péter és Botlik Richárd: *A mohácsi csata másképpen* című elemzése rámutat számos olyan történelmi tényre, amely felveti, hogy „*lehetett volna másképpen is?*”. Bár a történelemtudomány nem szereti ezt a kérdésfeltevést, de ebben az esetben ne spóroljuk meg rá a választ.)

Mert *41.000 főre* tehető azok száma, akik nem jelentek meg a csatában, holott a magyar törvények alapján ott lett volna a helyük. A fegyvernemet tekintve 30.000 lovas és 11.000 gyalogos hiányzott a csatából. (Egy 68.000 magyar katonából álló hadsereg még hibás hadvezetés ellenére is győzni tudott volna.) A könnyebb áttekinthetőség kedvéért a számokat ábrázoljuk kördiagramokkal.

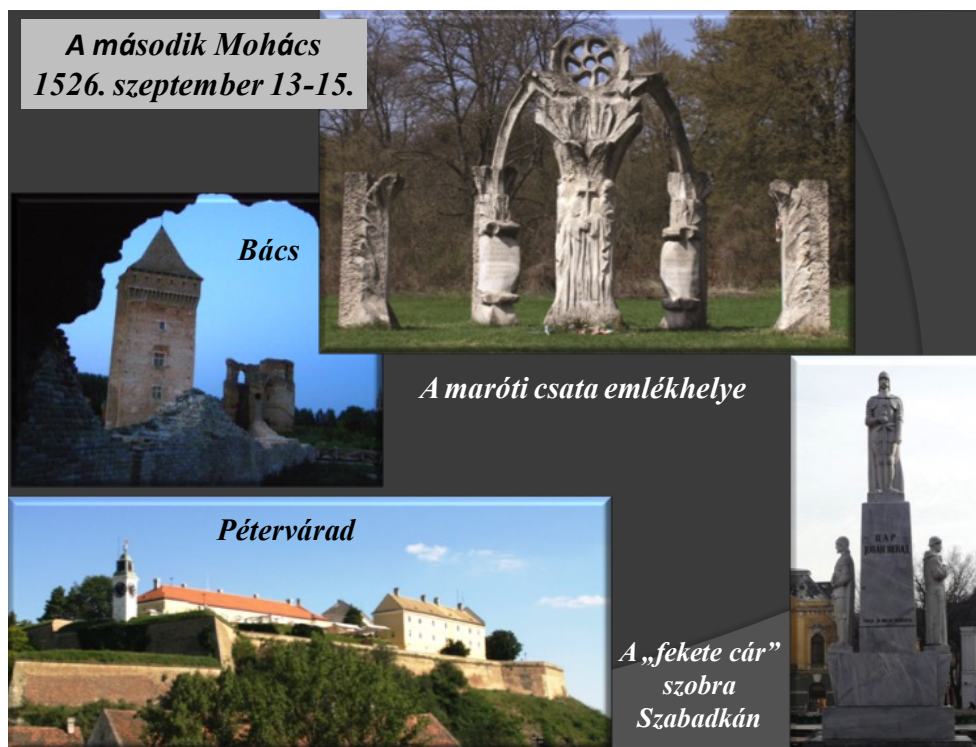

Az első ábrán azt látjuk zöld színnel, hogy mindössze 27 ezer fő jelent meg a csatában, 41 ezer fő pedig nem. A második ábra azt jelzi, hogy 32 főúrból csak 19 jelent meg, 13 pedig nem. A harmadik körábrából megtudjuk, hogy a vármegyéknek csak a 36%-a jelent meg, 64%-a viszont nem

Mohács elsősorban nem a veszített csata, nem az elesett katonák száma miatt jelent fordulópontra a magyar történelemben, hanem azért, ami utána következett. Az Árpádok dicsőséges Magyar Királysága 1526-ban két, majd 1541-ben három részre szakadt. Bár másfél évszázad után kiűzték a törököt az

országból, de a Magyar Királyság a következő évszázadokban nem nyerte vissza önállóságát. Hiszen a Habsburgok már a török uralommal párhuzamosan kétszáz évig, majd a török kiűzése után – helyettük is hatalomba kerülve – újabb két évszázadon át rabolták, ölték, nyomorba döntötték Magyarországot. Az 1526. évi magyarirtás Mohácsnál nem ért véget. Méltatlanul kevesen ismerik a *maróti csata* (1526. szeptember 13-15.) történéseit, amit a *második Mohács* néven említünk. (Itt meg kell jegyezni, hogy a történetírás a „*második mohácsi csatát*” az 1687. augusztus 12-én, a Villányhoz közeli nagyharsányi csatával azonosítja. A Szársomlyó hegyen az egyesült keresztény hadak fényes győzelmet arattak az oszmán seregek fölött.)

A maróti csata – ami Mohács után bő két héttel –, a Gerecse-hegység ma csendes helyén, *Pusztamaróton* zajlott le. A mohácsi vész hírére a dunántúli lakosság egy része családotól, ingóságaival együtt, észak felé menekült. Az óriási tömeg azonban nem tudott átkelni egyszerre a Dunán, ezért szekérvárat építettek, s abban várták a török támadást. Mintegy *30.000 ember* rekedt a Duna jobb partján. Szulejmán rabló hadai 1526. szeptember 12-én elfoglalták Budát, majd egészen Győrig dúltak, raboltak, felperzseltek mindent, ami útjukba került. A szekérvárat azonban nem tudták elfoglalni. Ezért a következő napon Budáról ágyúkat hoztak, s azokkal lötték szét a tábort. A török mindenkit levágott, óriási öldöklést végeztek. Több, mint *20.000 magyar pusztult el Marótnál*, többen, mint a mohácsi csatában. (Ehhez az eseményhez kötődik a festményekről ismert történet. Ez Dobozy Mihály tabajdi kisnemeshez kapcsolódik, aki a saját kezével ölte meg fiatal feleségét, csak hogy ne kerüljön az üldözők kezére.)

A maróti csata helyszínén emelt emlékmű és a magyarirtások további helyszínei, a délvidéki Bács vára, a Duna partján álló Pétervárad erődje, illetve Szabadka főterén Cserni Jovan szobra

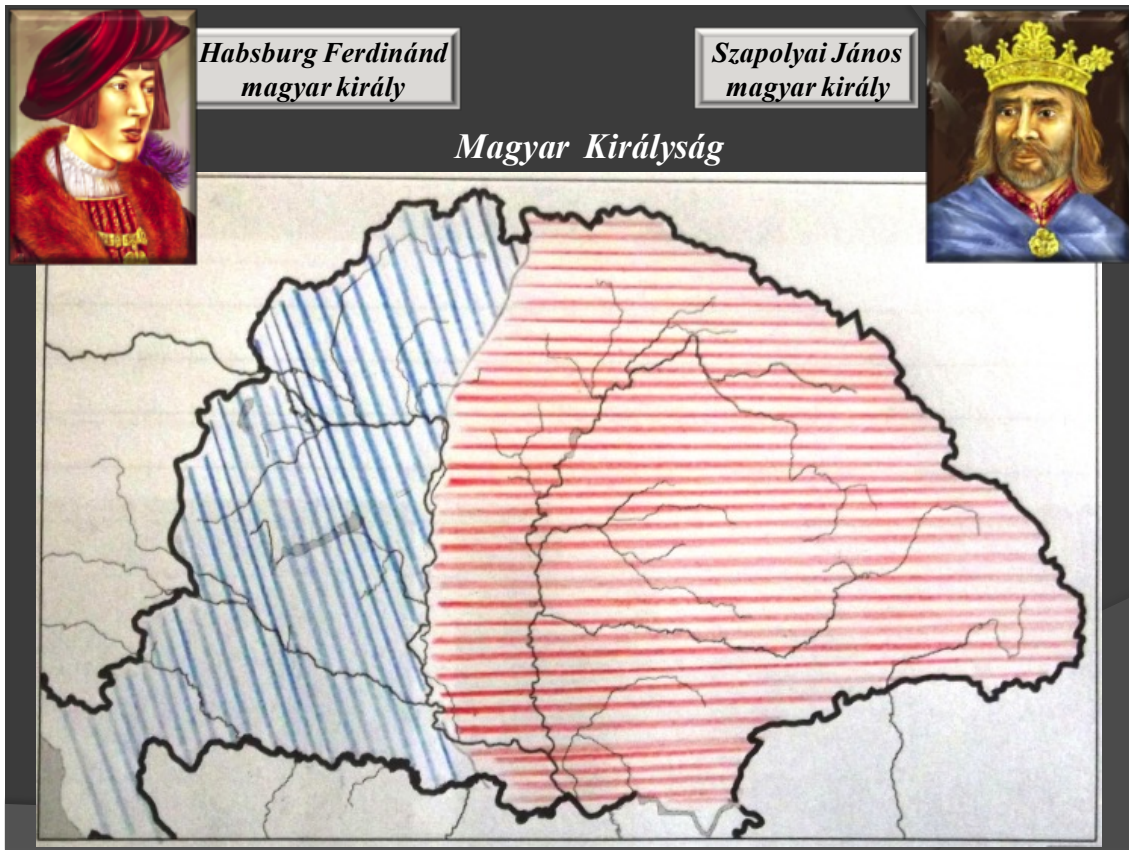
Bács védői 1526. szeptember 28-29. között heves ellenállást tanúsítottak az oszmán hadak ellen, de idővel a török martalékává váltak. Ezekben a hetekben a *Kecskemét, Szeged* közötti térségekben, továbbá a *Délvidéken* mintegy 400.000 magyart pusztítottak el Szulejmán katonái. Gazdag, népes városok, falvak, birtokok égtek porrá. A török az ország legnagyobb termő területeit tette szinte sivataggá, s ekkor váltak lakatlanná a Duna-Tisza közötti térségek.

A *péterváradi csatára* 1526. október 6-án került sor. A parasztokból álló sereg a Duna menti mocsaras helyen védte a várat, s jelentős veszteséget okoztak a töröknek. A törökkel jött a magyarirtó *Cserni Jovan*, a „fekete ember”, ahogy hívei nevezték a „fekete cár”. Cserni Jovan nem hadvezér volt, hanem inkább egy bandavezér, aki irtotta, rabolta sajátjait is. A tömeggyilkost mind Szulejmán, mind Habsburg Ferdinánd felhasználta a magyarok ellen. Cserni Jovan szobra ma Szabadka főterén áll, s a hős szerb hadvezért, parasztvezért ünneplik benne.

A kettős királyválasztás

Habsburg Ferdinánd a nyugati, *Szapolyai János* a keleti országrészek ura lett. *Meghalt a király, éljenek az új királyok!* Kissé átformálva az ismert középkori francia mondást, ami úgy szólt, hogy „*Le roi est mort, vive le roi!*” azaz „*Meghalt a király, éljen a király!*”, s szállóigévé vált az idők során, az Magyarország számára tragédiát eredményezett. Szapolyai Jánost – az 1505. évi rákosi végzés értelmében – 1526. november 11-én Székesfehérvárott a magyar országgyűlés választotta meg. Habsburg Ferdinándot 1526. december 17-én Pozsonyban – ahol ettől kezdődően közel négy évszázadon keresztül koronázták meg a Habsburg királyokat – az egymással viaskodó nemesek ültették trónra.

(Megjegyzendő, hogy a mohácsi tragédia hírére II. Lajos felesége, a fiatal özvegy, *Habsburg /Magyarországi/ Mária* meg sem próbálta megszervezni Buda védelmét. Arra viszont volt gondja, hogy a vár alatt készenlétben álló hajókra rakatta a királyi kincstár megmaradt értékeit és azokkal sürgősen elhajózzon Bécs felé. Élete hátralevő részét Németalföldön töltötte 1558-ban bekövetkezett haláláig. Mária 1530-1555 között Habsburg Németalföld kormányzója volt. Ferdinánd hitvese, *Jagelló Anna* is hasonlóan járt el. Ami kincset, értéket tudott, azt magával vitte az „új fővárosba”, Pozsonyba.)

A térkép nem fejezi ki a valóságos határvonalat a két országrész között, mert az folyamatosan változott

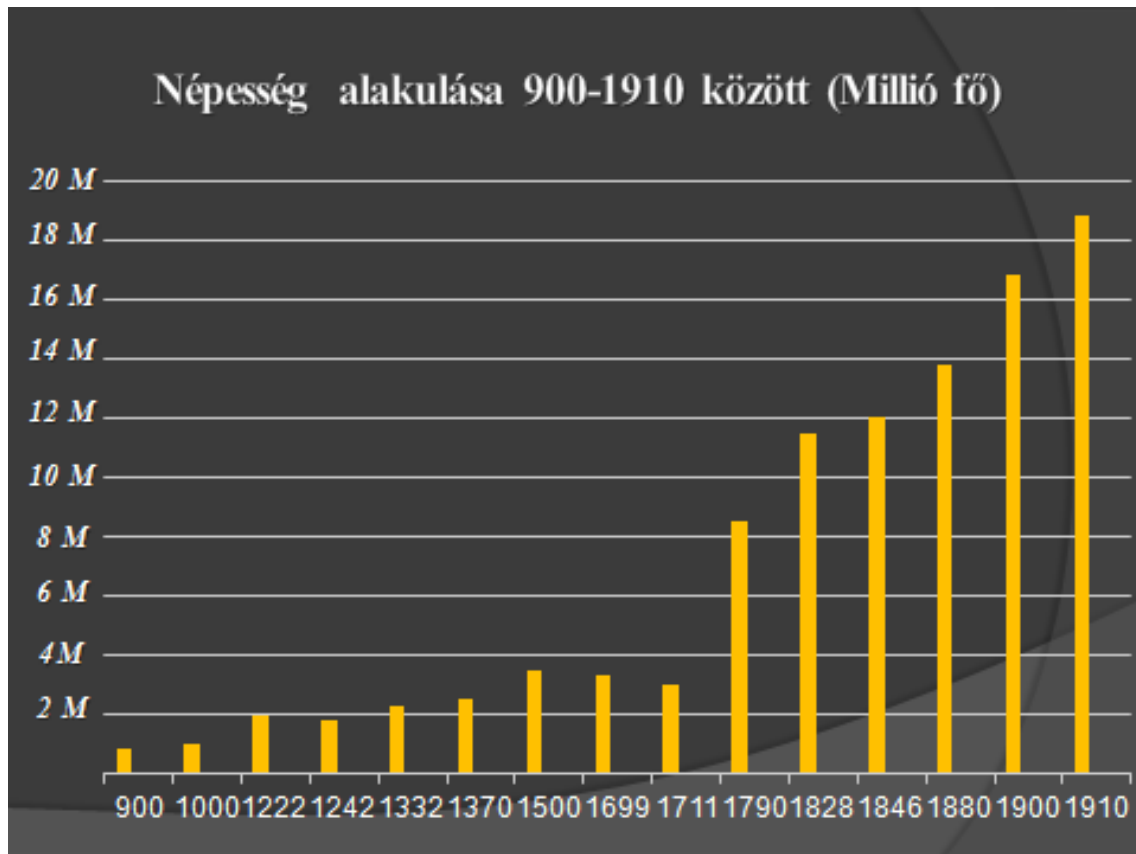

Habsburg I. Ferdinánd és Szapolyai I. János a két magyar király

A török 1526. szeptember 8-án betört Budára is, az elhagyott fővárosba. A kíméletlen fosztogatók behatoltak a királyi palotába, összetörték minden bútort, szobrot, használati tárgyat. Leszaggatták a függönyöket, fali képeket, falvédőket, mindent, ami értékesnek tűnt. Szulejmán mintegy 1400 tevével szállíttatta el a palota még megmaradt kincseit, köztük a Corvinákat, Mátyás könyvtárának pótolhatatlan értékeit. (Az ismert 216 kötet közül ma 52 van Magyarországon, 41 Bécsben, a többi 123 példány pedig a világ 43 országa könyvtárának, múzeumának megbecsült értéke.)

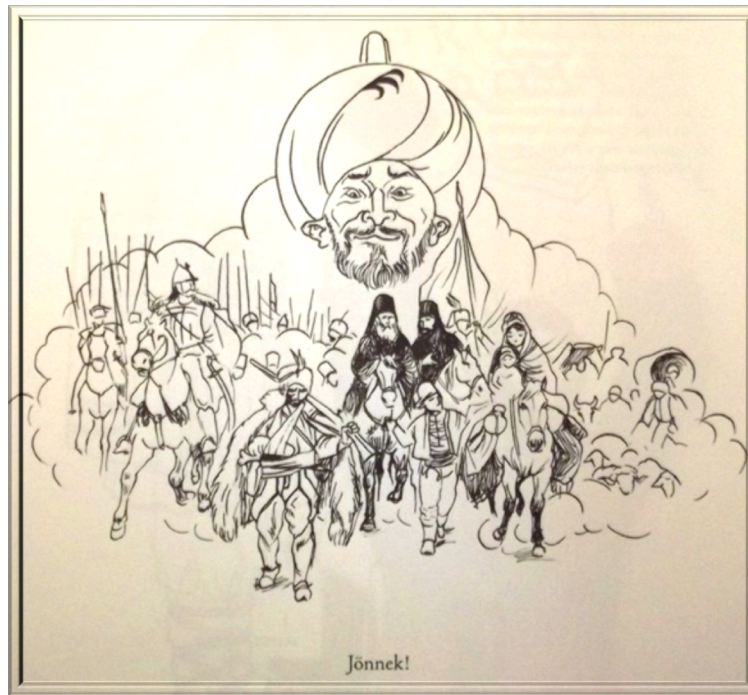
A Kárpát-medence népei

Gondoljunk bele! A nemzetiségeket messze nem érintette oly mértékben a törökök irtóhadjárata, a nagyhatalmak nyomása, mint az ősz magyar lakosságot. A *tótok* és a *rutének* a Kárpátok északi és keleti védett völgyeiben éltek. Legeltették állataikat és éltek a hegyi emberek egyszerű életét. Távolság volt a harcmezőktől, miközben szép lassan növekedett a népességük száma.

A történelmi elemzések mellett beszédes adat az ezeréves magyar állam népességének alakulása. Az oszlopdiagram adatai látványosan mutatják, hogy a 16. század fordulópontot jelentett a Kárpát-medence lakosságának alakulásában

Az *oláh pásztorok* a Kárpátok keleti és déli vonulatainak védelmében telepedtek le. Igaz, ők már közelebb éltek az Oszmán Birodalom hadi útvonalaihoz, de számos oka volt annak, hogy messze nem pusztultak el közülük annyian, mint ahogy pusztult a magyar népesség. Az egyik ok az volt, hogy a magas hegyek völgyeiben ők is védettebbek voltak, mint a sík vidéken élő, például az alföldi magyarok. A másik ok, hogy a Kárpátokon túli Moldva és Havasalföld – ahol szintén az oláhok éltek – már a szultán vazallus államai voltak. A harmadik ok, hogy az őslakos magyar nép sokkal inkább magáénak érezte a Kárpát-medencét, csak itt tudta elképzelni az életét, a hazáját. A peremvidéken élő, döntően szláv népek másként viszonyultak a Magyar Királysághoz.

Jankovics Marcell rajza azt a történelmi eseménysort ábrázolja, amikor a török támogatásával, pópáik vezetésével a rácok Magyarországra törtek

A *délvidéki rácok* esete egészen más történet. A Balkánnak ez a vidéke a török és más ellenséges hadak felvonulási területe volt. A rácok attól függően, hogy éppen az érdekeik hogyan diktálták, hol török mundérba öltöztek, hol Bécs érdekeit képviselték. Az sem volt példa nélküli, hogy az egymás ellen fenekedő magyar főurak közül annak az oldalára álltak, aki éppen több földet, vagy több koncot ígért nekik. Ne feledjük el, hogy a Duna mentén Mohácstól, Bajától kezdve, Ráckevén keresztül egészen Szentendrémig sorra jöttek létre a rác települések, melyekben a mai napig gyakorolják vallásukat, kultúrájukat.

Azt sem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy éppen ezekben az években kirobbanó vallási ellentétek, amelyek – Luther Márton 1517-ben történt fellépésétől – vallásháborúkká szélesedtek, emberi életek tömegét követelték. Magyarországon, különösen a keleti területeken és Erdélyben a vallási felekezetek sokfélesége alakult ki, amelyek Európa talán legváltozatosabb egyháztörténeti képét mutatták.

(Folytatjuk)

Bánhegyi Ferenc